

3091

271

4-21

1907

2010

2001

147

Կ Ա Ն Ո Ն

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒԻՏԻՆ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ

ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ

Ի ՍՈՒՐԲ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

Ի ՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ

271

4-21

271
4-21

Կ Ա Ն Ո Ն

ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒԽՏԻՆ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԱԹՈՌՈՅ

ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ

Ի ՍՈՒՐԲ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ

(1907)

Գ Լ ՈՒ Խ Ա

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Յօդուած 1. — ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ Միաբանու-
թիւնը կը կազմուի Սրբոց Յակովբեանց Առաքելական
Աթոռոյ Դահլիճ Պատրիարքէն, որ Գլուխ է Միա-
բանութեան, և հետեւեալ կարգերէն, որք են՝

Եպիսկոպոսք	Թուով 5
Վարդապետք	» 40
Սարկաւազք	» 12
Դպիրք	» 12
Ժառանգաւոր աշակերտք	» 30
Քրճազգեաց եղբարք	» 80
Մայրապետ քորք	» 30

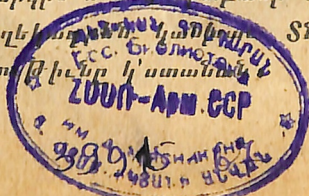
209

Ա. ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ՅԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 2. - Սրբոց Յակովբեանց Միաբանութեան անդամ ընդունուելու փափագող անձն պէտք է գրաւոր խնդիր մատուցանէ Ս. Պատրիարքին, ներփակելով իրեն մկրտութեան եւ պատուաստի վկայականները: Ընդունուելութեան պայմաններն են. 1., Առողջ ըլլալ մարմնով. 2., 16էն մինչեւ 18 տարեկան՝ եթէ ժառանգաւորաց Վարժարանի աշակերտութեան կուզէ մտնել ներկայացողը. 18էն մինչեւ 40 տարեկան՝ եթէ Քրիստոնէական կարգ ընդունուիլ կը փափաղի. և 30էն մինչեւ 40. եթէ մայրապետ է. 3., բարեբարոյ վկայեալ և 4., Միաբանութեան մէջ ու է գործով մը Ս. Աթոռոյ ծառայելու կարող և պատրաստական ըլլալ:

Յօդ. 3. - Երկրորդ յօդուածոյ մէջ նշանակեալ հանգամանք մասնաւոր վկայագրով ստուգուելէ և բժշկական քննութեամբ հաստատուելէ յետոյ՝ ընտրելիին վարքն ու բարքը եւ յաջողակութիւնը հասկցուելու համար Տնօրէն ժողովոյ կողմէն փորձոյ կ'ենթարկուի վեց ամիս:

Յօդ. - 4. Զկնի փորձոյ, ընտրելիին վկայագրերը և փորձոյ ժամանակ իր վրայ հսկող պաշտօնակալին տեղեկագիրը յատենի Տնօրէն ժողովոյ կը կարգացուի. եթէ ընդունուելութիւնը որոշուի, «Միաբանական կանոնաց հնազանդութեամբ Ս. Աթոռոյ հաւատարմաբար ծառայելու» խոստմնագիր տուուելով ձեռքէն՝ Միաբանութեան Մայր տուժարին մէջ անունը կարձանագրուի եւ անմիջապէս պաշտօնը սահմանուելով կը յանձնուի տեսչութեան խնամոց ում կը պատկանի: Տեսչութիւնը 'ի պահանջել հարկին ու է միաբանի փոփոխութեան պէտքը կը տեղեկանայ Տնօրէն ժողովոյ և նորա հաւանութիւնը:

53194-ախ

Յօդ. 5. - Եթէ անդամակցութեան խնդրարկուն արդէն եկեղեցական դասէ է, առողջական, բարոյական և եկեղեցական վիճակի կանոնաւորութիւնը և գործելու կարող ըլլալը ստուգուելէն վերջը՝ երկու տարի ամբողջ փորձոյ կ'ենթարկուի և ապա նախընթաց յօդուածին համեմատ խոստմնագիր տուուելով ձեռքէն՝ կը վճուի ընդունուելութիւնն Միաբանական Ընդհանուր Ժողովով:

Բ. ՊԱՐՏԻ ԵՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՄԻԱԲԱՆԻՑ

Յօդ. 6. - Միաբանը պարտին իւրաքանչիւրն իւր կարողութեան չափով ծառայել Ս. Աթոռոյ: Այն միաբանը որ պաշտօնի կը կոչուի և առանց ջանքի ունենալու կը մերժէ վայն և կը զլանայ իր ծառայութիւնը՝ պարտաւորաց կըլլայ և պատժապարտ:

Յօդ. 7. - Միաբանը իրաւունք ունին Ս. Աթոռէն ընդունիլ Ա. Բնակարան, անոնք, իսկ Սարկաւագունք, Դպիրք, Ժառանգաւորք և Քրիստոնէականք նաև հաճոյս, ինչպէս նաև Եպիսկոպոսք և Վարդապետք իրենց անձնական մանր ծախքն հոգալու համար՝ Միաբանական անունով տարեկան մը, որ անձնիւր կարգի և աստիճանի բաժանում ունի, և պաշտօնական անունով տարեկան մը, որ իւրաքանչիւր պաշտօնի յատկացած ըլլալով կը տրուի պաշտօնակալաց. - Բ. Հիւանդութեան ժամանակ դարման և ճերմութեան ժամանակ խնամք, զորս Տնօրէն ժողովը մասնաւոր հոգածութեամբ 'ի գործ կը դնէ առ հասարակ բոլոր Միաբանից կացութիւնը բարւոքելու և զանոնք գոհ և մխիթարեալ պահելու համար: - Գ. Ուսման և դաստիարակութեան անոնք որ յարմարութիւն ունին և 'ի մասնաւորի անոնք որ եկեղեցականութեան կը պատրաստուին. - Դ. Եկեղեցական կարգ և սովորք: Այսինքն անոնք միայն որ արժանաւորու-

Բ. Երբ Միաբանը արգէն ծառայած է Ս. Աթուռոյն առ նուազն երեք տարի՝ եթէ Ժառանգաւորաց Վարժարանի աշակերտելով ուսմունքն աւարտած է և չէ ուզեր կամ յարմար չէ դատուեր եկեղեցական կարգը մտնելու, և տասն տարի՝ եթէ եկեղեցական դասէն է: Սոյն պարագայից մէջ ծառայութեան տարիները կը հաշուին Ժառանգաւորաց համար՝ վարժարանէն ելլելով Դպրաց կամ Քրճաղգեցից կարգը մտած օրէն սկսեալ, եկեղեցականաց համար՝ դտնուած աստիճանը ընդունած օրէն սկսեալ, իսկ դուրսէն եկած եկեղեցականներուն համար՝ Միաբանութեան մէջ ընդունուած օրէն սկսեալ:

Յօդ. 11. — Մի և միւս պայմաններով բացակայիլ ուզող Միաբանք խնդրագիր կը մատուցանեն Ս. Պատրիարքին, որ առ առաւելն մէկ ամսուան մէջ պէտք եղած հետազօտութիւնն ընել տալով՝ եթէ իրաւացի գտնէ՝ Տնօրէն ժողովով կը վճռէ մեկնումը, եթէ քրճազգեաց ոք է կամ դպիր, իսկ եթէ եկեղեցական դասէն է, տեղեկագրութեամբ ներկայացնելով խընդիրը Միաբանական Ընդհանուր ժողովոյ, անոր որոշման կ'ենթարկէ:

Յօդ. 12. — Բացակայութեան հրաման առնող Միաբանը պարտի իր հաշիւներն ու պաշտօնավարութեան համարը կատարելապէս տալ և ապա իր անձին սեփական գոյքն առնելով մեկնիլ:

Յօդ. 13. — Բացակայող Միաբանները պարտին խոստումնագրով յանձն առնուլ՝ 1. Ս. Աթոռոյ կողմէն որ և է պարագայի մէջ իրենց յանձնարարեալ ծառայութիւնները յօժարակամ կատարել, պայմանաւ որ սոյն ծառայութիւնք կարենան համաձայնիլ իրենց վերջէն ստանձնած Ազգային հրապարակական պաշտօնի կատարման հետ՝ եթէ ունին. 2. Յետ հնգամեայ բացակայութեան եթէ Ս. Աթոռը կոչէ զիրենք իր անմիջական ծառայութեան, պարտաւոր ըլլան իսկոյն վերադառնալ:

Յօդ. 14. — Միաբանութեան այն անդամները, որոց ծառայութեան պայմանեալ ժամանակը չը լրացած (յօդ. 10) Ս. Աթոռոյ թոյլտուութեամբ պաշտօնի կը կոչուին Ազգային կեդրոնական Վարչութիւնէն, պարտին խոստումնագրով յանձն առնուլ, Ա. մատուցանել Ս. Աթոռոյ, սովորական պարագայից մէջ իրենցմէ խնդրուած այն ամեն ծառայութիւնք որք չ'են հակառակիր իրենց Ազգային նոր պաշտօնի կատարման հետ. Բ. Արտադրութեան Կարգի պարագայից մէջ ձգել դրսի պաշտօնն եւ դառնալ ի Ս. Աթոռ, երբ սա անհրաժեշտ կարօտու-

թիւն զգալով կը կոչէ զնոսա առժամապէս իր անմիջական ծառայութեան. եւ Գ. Երբ հրաժարին այդ պաշտօնէն՝ անմիջապէս վերադառնալ ի Ս. Աթոռ:

Ե. ԱՐՏԱՔՍՈՒՄՆ Ի ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵՆԷ

Յօդ. 15. — Այն ամեն Միաբանք, որ կանոնաց անսաստելով անվայել վարք կուենան կամ անհաւատարիմ կը գտնուին և կամ առանց օրինաւոր պատճառի իրենց յանձնուած պաշտօնը կը մերժեն կամ խոյս կուտան անկէ, կարտաքսուին Միաբանութիւնէն հետեւեալ պայմաններով, Ա. Սոյն տեսակ յանցապարտ Միաբանը նախ իր անմիջական մեծէն յուզղութիւն կը յորդորուի երկիցս և երիցս, և եթէ անուղղայ մնայ, գանգատագրով կը ներկայուի Տնօրէն ժողովոյ, որ առ առաւելն մէկ ամսուան մէջ պէտք եղած քննութիւնն ընելով կուտայ իր վճիռը, և յորդոր կամ պատիժ ինչ որ արժան է և պատշաճ՝ ի գործ կը դնէ զնա ի կարգ բերելու:

Բ. Իսկ եթէ յանցապարտը դարձեալ շարունակէ իր ընթացքը՝ Տնօրէն ժողովը դատատանաւ կը վճռէ անոր արտաքսումը եթէ Դպիր, կամ Քրճազգեաց կամ Մայրապետ է և Ս. Պատրիարքը կը գործադրէ. իսկ եթէ եկեղեցական ոք՝ մասնաւոր տեղեկագրութեամբ անոր արտաքսումը կառավարիկէ Միաբանական Ընդհանուր ժողովոյ, որ քննութեամբ կամ վիճաբանութեամբ արտաքսումը կորոչէ և Ս. Պատրիարքը կը հաստատէ:

Յօդ. 16. — Արտաքսեալ Միաբանը նախ պարտի իր հաշիւն ու համարը կատարելապէս տալ, և ապա իր անձին սեփական գոյքն առնելով հեռանալ Միաբանական Ուխտէն և նաեւ Ս. Երուսաղէմէն՝ եթէ եկեղեցական կարգէն է. եթէ արտաքսեալ Միաբանը

ո և է անշարժ կալուած ունի յանուն Ս. Աթոռոյ, կանոնաւորապէս անոր վարձքը ցմահ կստանայ ուր ուրեք որ գտնուի, առանց սակայն այդ կալուածին փոխարժէքը պահանջելու իրաւունք ունենալու:

Յօդ. 17. — Այն Միաբանները, որք կամ կը բացակային Միաբանական կեանքէ և կամ Ս. Աթոռոյ թոյլտուութեամբ Ազգային պաշտօնի կը կոչուին (յօդ. 13-14), ըստ իրենց խոստմանց դրժելով չեն կատարեր խոստմագրով յանձնառեալ պայմանները, եւ կամ իրենց վարուք եւ գործովք անպատուութիւն կը բերեն Ուխտին՝ որոյ անդամ են, և յետ երկիցս և երկիցս յորդորուելու՝ անուղղայ կը մնան, Տնօրէն ժողովոյ ամբաստանական տեղեկագրոյն վրայ Միաբանական Ընդհանուր ժողովն յետ քննութեան կարտասանէ արտաքսումը և Ս. Պատրիարքը կը հաստատէ և կը գործադրէ:

Յօդ. 18. — Արտաքսեալ Միաբանից անուններն եւ պատճառները կը նշանակուին Միաբանութեան Մայր — Տումարին և առ Ազգային Երեսփոխանական ժողովն մատուցուած տարեկան տեղեկագրութեան մէջ, եւ եկեղեցական արտաքսելոյ համար ամեն անգամ եւ անմիջապէս Տեղեկագիր կը տրուի նաեւ Ազգային Պատրիարքարանի և Արարատեան Մայր — Աթոռոյ:

2. ՎԱՍՏԱՆ ՄԻԱԲԱՆԻՅ

Յօդ. 19. — Որ և է Միաբան թէ վանքին մէջ և թէ Երուսաղէմի վիճակներէն դուրս տեղեր վախճանած ժամանակ, բոլոր գոյքը ի գիր կառնուին եւ հաշիւները տեսնուելով կը կարգադրուին Տնօրէն ժողովոյ կողմէ:

Յօդ. 20. — Վախճանեալ Միաբանից օրինաւոր ժառանգը Ս. Աթոռն ըլլալով, անոնց գոյքէն Ս. Աթոռ-

ոյն և այլոց վերաբերեալ և պատահապէս իրենց քով գտնուած դրամ, անօթ, զգեստ, գիրք և այլն՝ իրենց տեղը կը յանձնուի, և աւելցածը Ս. Աթոռոյ կանցնի կանոնաւոր արձանագրութեամբ ի յիշատակ նոցա անունն: Մի և նոյնը կը գործադրուի նաեւ Լուսարարապետի մահուան ատեն նորա սենեկի եւ սեփական գոյից նկատմամբ, սակայն ամիջապէս՝ ըստ սովորութեան՝ Ս. Յակովբայ Աւանդատան դուռը կը կնքուի և բանալիները կնքոյ ներքեւ կը պահուին (յօդ. 49):

Իսկ Պատրիարքի վախճանման ատեն վախճանելոյն և պատրիարքարանի գոյից քննութիւնը ու ցուցակագրութիւնը Միաբանական Ընդհանուր ժողովով ընտրեալ Քննիչ Մասնախմբի մը գործակցութեամբ կը կատարուի (յօդ. 24):

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Յօդ. 21. — ՍՐԲՈՅ ՅԱԿՈՎԵԱՆՅ Առաքելական Աթոռոյ Վարչութիւնը յանձնուած է Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին, որ կը գործէ օրինաց սահմանին մէջ՝ ըստ տրամադրութեան սոյն կանոնագրոյ՝ աշակցութեամբ Միաբանութեան:

Պատրիարք և Միաբանութիւն համարատու են առ Ազգն՝ Կ. Պոլսոյ Երեսփոխանական ժողովոյն միջոցաւ ի ձեռն Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան և Ս. Նախագահի նորին:

Ա. ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ

Յօդ. 22. — Պատրիարքը Սրբոց Յակովբեանց Առաքելական Աթոռոյն ցկեանս Գահակալն է, Գլուխ հա-

մանուն Միաբանութեան, Նախագահ Միաբանական Ընդհանուր և Տնօրէն Ժողովոց և Պետ Գործադիր իշխանութեան :

Յօդ. 23. — Պատրիարքին պաշտօնն է՝ միանգամայն և պարտաւորութիւնը՝ Միաբանութեան կանոնադրին ճշգիւ հետեւողութեամբ

Ա. Կառավարել հայրաբար Միաբանական Ուխտն և օր առօր բարեկարգութեամբ և գիտութեամբ առաւել զարգացմանն հոգ տանիլ,

Բ. Տնօրինական Ս. Տեղեաց և այլ Ուխտատեղեաց նկատմամբ Ազգային սեփականութեանց և արտօնութեանց անկորուստ և պայծառ պահուելուն հսկել,

Գ. Ս. Աթոռոյ սեփական վանօրէից և կալուածոց պահպանութեանն և բարգաւաճմանն հոգ տանիլ,

Դ. Սոյն հաստատութեանց չնորհիւ և Ս. Աթոռոյ կարողութեան չափով՝ Ազգային դաստիարակութեան ծաւալմանն օժանդակել,

Ե. Ս. Աթոռոյ թեմական ժողովրդոց հոգեւոր խնամք տանիլ,

Զ. Եւ՝ իբր միջնորդ Միաբանական յարաբերութեանց ընդ ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնն, պարտապատշաճ մեծարանքն ընծայել առ Մայր — Աթոռն Արարատեան Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան աջակցութեամբ՝ հսկել Ս. Աթոռոյ իրաւանց եւ պարտուց վրայ, համաձայն Կանոնադրիս և Ազգային Սահմանադրութեան. խաղաղութիւն ունենալով հանդերձ ընդ Օտարազգի Քրիստոնեայ Միաբանութիւնս՝ հսկել անկորուստ պահելու Ազգին իրաւունքն և անաղարտ՝ Միաբանութեան պատիւն, անվթար պահել հրովարտակօք շնորհեալ և վաւերաբերովի հաստատեալ առաքնաշնորհութիւններն, արտօնութիւններն և աւանդական հնամենի սովորութիւններն, վայելուչ յարաբերութեամբ թէ ընդ Նախարարս, թէ ընդ բարձ-

րադոյն պաշտօնակալս և թէ ընդ տեղական Կառավարութիւնն :

Յօդ. 24. — Երբ Ս. Երուսաղէմի Պատրիարքական Աթոռը որ և է պատճառաւ թափուր մնայ, Պատրիարքական Փոխանորդը Տնօրէն Ժողովոյ հետ խորհրդակցութեամբ Միաբանական Ընդհանուր Ժողով գումարել փութալով՝ ընտրել կուտայ .

Ա. Երեք անձերէ բաղկացեալ Քննիչ Մասնախումբը, որ պաշտօն ունի Տնօրէն Ժողովոյ հետ Պատրիարքի դոյքն եւ ընդհանրապէս Պատրիարքարանի մէջ գտնուած ամեն բան ի գիր առնուլ և ցուցակաւ Տնօրէն Ժողովոյն յանձնելով՝ տեղեկագիր մատուցանել Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյն (յօդ. 19, 20), եւ անմիջապէս տեղեկագրել Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան, իսկ Տնօրէն Ժողովը Պատրիարքարանը կնքոյ տակ կը պահէ մինչ ցգահակալութիւն նոր Պատրիարքի, և

Բ. Պատրիարքական Տեղապահը՝ որ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ կընտրուի միանուն քուէով և Միաբանական Ընդհանուր Ժողովն հանրադրով մը նորա ընտրութիւնը կիմացնէ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան, որու միջոցաւ ընտրութեան պաշտօնադրոյն հասնելէն յետոյ կը վարէ իր պաշտօնը :

Յօդ. 25. — Պատրիարքի վախճանման պատճառաւ ընտրուած տեղապահին պաշտօնն է, Պատրիարքի ընտրական գործողութեանց նախագահել, և մինչև ցգահակալութիւն նորընտիր Պատրիարքի՝ անոր վարչական պաշտօնը վարել ըստ Կանոնադրի Միաբանութեան :

Յօդ. 26. — Ս. Երուսաղէմի Առաքելական Աթոռոյ Պատրիարքն Ազգային Երեսփոխանական Ժողովով կընտրուի Միաբանութեան ներկայած ընտրելեաց մէջէն, որոց ցուցակը կը պատրաստուի հետեւեալ կերպիւ .

Նախ՝ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը կը գումարուի՝ Միաբանութեան ամբողջ Եկեղեցական անդամոց երկու երրորդ մասին մասնակցութեամբ ընդ Նախագահութեամբ Պատրիարքական Տեղապահին, որ կը յիշեցնէ ժողովականաց Պատրիարքական ընտրելիութեան արժանաւորութեան հանգամանքը և կը հրաւիրէ զնոսա խղճի մտօք կատարել իրենց ընտրութիւնը:

Իւրաքանչիւր ընտրող թուղթի վրայ կը գրէ անունները այն ամեն Մեթոք Եպիսկոպոսաց և Վարդապետաց, որ երեսուն և հինգ տարին լրացուցած և Օսմանեան Տէրութեան հպատակ ըլլալով սկսեալ ի հօրէ, ըստ իւր խղճի՝ կրօնական, բարոյական և ուսումնական բարեմասնութեամբք արժանի են Պատրիարքական Գահը բարձրանալու:

Քուէահամար կը կատարուի սոյն քուէից և առաւելագոյն քուէ ստացող անուններէն քուէից առաւելութեան կարգաւ եօթն անձինք որոշուելով՝ Առաջնորդի մը կը պատրաստուի Յօլն ընտրելաց:

Ժողովականք երկրորդ անգամ քուէարկութեան կը հրաւիրուին՝ սոյն Յօլն ընտրելաց ցոյցակէն մէջէն միայն երեք անձի վրայ քուէնին ամփոփելու պայմանաւ և քուէհամար կատարուելով Երկրորդ ցոյցակ մը կը պատրաստուի Երեք ընտրելաց՝ Իւրաքանչիւրին ընդունած քուէից առաւելութեան կարգաւ, իսկ եթէ երկու ընտրութեանց ժամանակ հաւասար քուէներ պատահին՝ վիճակաւ կորոշուի ընտրելին և սոյն երեք ընտրելաց ցոյցակը իբր Արքանապետից ընտրելաց ցոյցակ հանդերձ առաջին Յօլն ընտրելաց ցոյցակաւ և իւրաքանչիւր ընտրելոյ անցեալ պաշտօնավարութիւնը նկարագրող տեղեկագրով կը ներկայացուի Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր Ժողովոյ, որ անոց Դիմելու կընտրէ զՊատրիարքն Ս. Երուսաղէմի, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքի ընտրութեան տրամադրութեան համեմատ:

Յօդ. 27. — Նորընտիր Պատրիարքն եթէ Վարդապետ է, Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ վկայականով, և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքի յանձնարարականով Ս. Էջմիածին կուղևորի, և Եպիսկոպոսութեան աստիճանի կը բարձրանայ, և ի վերադարձին յատենի Սրբոց Յակովբեանց տաճարին և ի ներկայութեան Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ հանդիսաւորապէս ուխտ ընելով և հաւատարիմ մնալ Տէրութեան, Ազգին և Ս. Աթոռոյն Երուսաղէմի, և հսկել անթերի գործադրութեան կանոնադրի Միաբանութեան և կը բազմի յԱթոռ Պատրիարքական, և կը տեղեկացնէ առ Ազգային Վարչութիւնն իւր ուխտին կատարումն:

Իսկ եթէ Եպիսկոպոս է, ընդունելով իւր ընտրութեան և հաստատութեան պաշտօնադրերն՝ կը կատարէ վերոյիշեալ ուխտն և կը բազմի յԱթոռ Պատրիարքական:

Ս. Եկեղեցեաց մէջ Պատրիարքի անուան յիշատակութիւնը կսկսի իր ուխտի կատարումէն անմիջապէս յետոյ:

Բ. ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 28. — Տնօրէն Ժողովը կը կազմուի՝ Լուսարարապետէն՝ որ անփոփոխ անդամ է, և չըջանաբար փոփոխելի հինգ անդամներէ:

Յօդ. 29. — Տնօրէն Ժողովոյ անդամ կընտրուին եկեղեցական Միաբաններէն բանիբուն և փորձառու անձինք, որք 35 տարին լրացուցած են և ունեն ամբաստանութեան ներքեւ չ'են ինկած:

Յօդ. 30. — Տնօրէն Ժողովոյ հինգ անդամները կընտրուին չորս տարուան համար Միաբանական Ընդհանուր Ժողովէն կրկնաթիւ փակեալ Յանկի մը վրայ, զոր կը պատրաստէ Ս. Պատրիարքը՝ խորհրդակցու-

Թեամբ Լուսարարապետին և Պատրիարքական Փոխանորդին :

Երբ սոցա պաշտօնավարութեան քառամեայ շրջանը լրանայ նոր ընտրութիւն կը կատարուի ըստ վերնոյն : Վախճանմամբ, հրաժարմամբ, կամ ուրիշ պատճառներով Տնօրէն ժողովոյ անդամներէն երբ պակսելու ըլլան, կրկնաթիւ ցանկի վրայ Միաբանական Ընդհանուր ժողովը կընտրէ նոր անդամներ, որոց պաշտօնավարութիւնը կաւարտի նոյն շրջանին հետ : Դադարեալ անդամը միշտ վերընտրելի են :

Յօդ. 31. — Տնօրէն ժողովը կանոնաւորապէս չաբաթը երկու, իսկ ստիպողական հարկին աւելի նիստ կընէ ընդ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և 'ի բացակայութեան՝ Պատրիարքական Փոխանորդին : Ժողովը կը կառավարուի իր Դիւանէն՝ կազմեալ մէկ Ատենապետէ եւ մէկ Ատենադպրէ, զորս իր մէջէն կընտրէ մէկ տարի պաշտօն վարելու պայմանաւ և վերընտրելի են :

Յօդ. 32. — Տնօրէն ժողովոյ պաշտօնն է հաւանութեամբ Ս. Պատրիարքի, Ս. Աթոռոյ պաշտօնատարաց կողմէ ներկայացեալ ճիւղաւոր և ծանրակշիռ գործերը տնօրինել, նախապէս նտանալով անոնց կարծիքն ու դիտողութիւնն :

Ս. Աթոռոյ պաշտօնատարաց ընտրութիւնները կատարել :

Վարչական հրահանգները եւ տնօրէնութիւնները սահմանել, առ հասարակ բոլոր պաշտօնէից և Տեսչութեանց գործառնութիւններուն մօտէն հսկել, և 'ի հարկին Քննիչ զրկել :

Ամեն տարի Ս. Զատիկի տօներէն վերջ Լուսարարապետի հետ, երկու իր մէջէն և երկու Միաբանութեանէն ընտրած մասնախմբի մը միջոցաւ քննել եւ ստուգել Ս. Յակովբայ Աւանդատան մէջ և դուրսերը գըտ-

նուած բոլոր Սրբութեանց, անօթոց, զգեստուց և այլն վիճակը և արձանագրութիւն կազմելով ստորագրել ու թողուլ Լուսարարապետի քով և օրինակը անցնել Տնօրէն ժողովոյ ատենագրութեանց մէջ :

Տնօրէն ժողովը առ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը կատարած տարեկան համարատուութեան մէջ, այս կատարուած գործողութիւնը կը ներկայացնէ : Այս քննութիւնը ուրիշ ժամանակներ ալ 'ի հարկին կարելի է կատարել :

Եւ 'ի մի բան, տնօրինել այն ամեն գործերն, որք իւրաքանչիւր պաշտօնատարի իրաւասութենէն վեր կը դատուին :

Նոյնպէս Տնօրէն ժողովոյ պաշտօնին կը պատկանի, հաւանութեամբ միշտ Ս. Պատրիարքին, եւրոպացոյցով նախատեսեալ բացը գոցելու համար, միայն եթէ հարկ ըլլայ, փոխառութեան պէտքն ու պայմանները սահմանել, իսկ անկէ աւելի պէտքին համար Միաբանական Ընդհանուր ժողովոյ դիմել, և 'ի դէպս մահուան Միաբանից՝ նոցա սեփական գոյից վրայ կանոնական տրամագրութիւնն 'ի գործ դնել :

Յօդ. 33. — Տնօրէն ժողովը ամեն ամսագլուխ պաշտօնէից հաշիւները կը քննէ, նոյնպէս ամեն ամսագլուխ Ս. Աթոռոյ ելեւմտից վիճակը ստուգելով և ուզած ատեն դրամարկեղ վիճակը քննելով՝ հարկաւոր տնօրէնութիւնները կընէ, ամեն տարեգլուխ անցելոյն հաշիւները կը փակէ եւ յաջորդին եւրոպացոյցը կանխաւ յարդարելով՝ բացատրական տեղեկագրութեամբ կը ներկայացնէ Միաբանական Ընդհանուր ժողովոյ :

Յօդ. 34. — Տնօրէն ժողովը համարատու է առ Միաբանական Ընդհանուր ժողովը, առ որ կը կատարէ համարատուութիւն տարեկան Տեղեկագրութեամբ, որ պատրաստուած պէտք է ըլլայ առ առաւելն մինչեւ

Յուսիսի վերջը . հակառակ պարագային պարսաւանաց կ'ենթարկուի :

Տարեկան Տեղեկագրութեան մէջ խնամով կը նշանակէ .

Ա. Միաբանական անդամոց ընդունելութեան , պաշտօնավարութեան , սահմանուած հրահանգներու , հաւատարիմ ծառայութեանց համար եղած վարձատրութեանց , հրաժարման և մահուան վերաբերեալ տնօրէնութիւններն :

Բ. Միաբանական անդամոց ուսումնական յառաջդիմութեան և ընդհանրապէս Ազգային դաստիարակութեան նկատմամբ գործադրուած միջոցներն և արդիւնք նոցին :

Գ. Տնօրինական Ս. Տեղեաց և այլ Ուխտատեղեաց մէջ Օտարաց հետ ընկերովի և առանձինն Ազգային արտօնութեանց և սեփականութեանց մասին պատահած նշանաւոր դէպքերն և ասոնց նկատմամբ ընդ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան , ընդ Տեղական Կառավարութեան , ընդ Քրիստոնեայ Օտարազգիս և ուղղակի ընդ Նախարարս Տէրութեան կամ այլ պաշտօնակալ տեղի ունեցած յարաբերութիւնք և արդիւնք նոցին :

Դ. Բոլորեալ տարւոյն Ելմտական ճշգրիտ վիճակն բաղդատմամբ ենթադրեալ Ելմտացոյցի և 'ի մասնաւորի վոխառութեանց և պարտուց վճարման նկատմամբ 'ի գործ դրուած միջոցներն և արդիւնք նոցին :

Ե. Յաջորդ տարուան ենթադրեալ Ելմտացոյցն եւ Ելեւմտից հաւասարակշռութեան համար 'ի գործ դրուած միջոցներն :

Յօդ. 35. - Տնօրէն ժողովոյ անդամք չ'են կրնար ստանձնել այն պաշտօնները , որք իրենց համարառութեան ներքեւ կը գտնուին , ինչպէս նաեւ չ'են կրնար միանգամայն Տնօրէն ժողովոյ անդամ եւ Ընդհանուր

Ժողովոյ ատենապետ ըլլալ :

Իսկ եթէ երբէք ստանձնեն այնպիսի պաշտօն , կը դադրին նոյն միջոցին Տնօրէն ժողովոյ անդամակցութենէն :

Գ. ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 36. - Միաբանական Ընդհանուր ժողովոյ անդամ են Միաբանութեան բոլոր եկեղեցական անդամներն , մինչեւ 'ի Սարկաւազունս' 'ի միասին համարեալ :

Յօդ. 37. - Ս. Պատրիարքը կը նախագահէ Ընդհանուր ժողովոյ և Ս. Աթոռը թափուր եղած ժամանակ՝ Պատրիարքական Տեղապահը : Բայց Ընդհանուր ժողովը իր մասնաւոր դիւանն ունի Ատենապետէ , Ատենադպրէ և Փոխանորդներէ կազմեալ , զորս իր մէջէն կընտրէ գաղտնի քուէարկութեամբ՝ երկու տարի պաշտօն վարելու պայմանաւ :

Յօդ. 38. Ընդհանուր ժողովն կը գումարի ,

Ա. Կաթողիկոս-ապետն տարեգլուխ (Մայիս) Տնօրէն ժողովոյ համարատուութիւնը առնելու եւ առ Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր ժողովն իր համարը տալու , եւ՝

Բ. Պապահաղէ՝ երբ Ս. Պատրիարքը՝ կամ Տնօրէն ժողովը մասնաւոր խնդրոյ մը համար հարկ տեսնեն , եւ կամ Ընդհանուր ժողովոյ Ս. Երուսաղէմի մէջ գտնուող անդամոց մէկ երրորդ մասը բացորոշ խնդրագրով հայցեն անոր գումարումը :

Յօդ. 39. Ս. Պատրիարքը՝ կամ Ս. Աթոռոյ թափուր ժամանակ Տեղապահը , և Ս. Պատրիարքի բացակայութեան միջոցին Պատրիարքական Փոխանորդը կը հրաւիրէ զանգամայն 'ի ժողով , ամեն անգամ գէթ 24 ժամ առաջ շնորհելով կոչնագրեր , որոց մէջ կը նշանակուի Օրակարգի խնդիրը :

Յօդ. 40. — Ս. Երևանայի քաղաքի Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ անդամոց թուոյն երկու երրորդ մասը բաւական է օրինաւոր ատեան կազմելու եւ ամեն խնդիր լուծելու, և ընտրութիւններն ընելու, բաց 'ի Պատրիարքական ընտրելեաց, Լուսարարապետի եւ Տեղապահի ընտրութիւններէն, որոց համար Ընդհանուր Ժողովոյ քուէր անդամոց երկու երրորդ մասի մասնակցութիւնը անհրաժեշտ է:

Յօդ. 41. — Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ պաշտօնն է,

Ա. Ընտրել Պատրիարքական ընտրելիները, ինչպէս նաեւ Տեղապահն ու Լուսարարապետը՝ և ըստ 30րդ յօդուածոյ Տնօրէն Ժողովոյ անդամները:

Բ. Միաբանական Վարչութեան և նոյն իսկ իրեն համար մասնաւոր կանոնադրութիւններ հաստատել, կամ 'ի պահանջել հարկին բարեփոխել, Տնօրէն Ժողովէն առաջարկեալ խնդիրները լուծել և անոր տեղեկագրին վրայ փոխառութեանց և Ս. Աթոռոյ սեփական կալուածոց վաճառման կամ գնման պէտքը վճռել և պայմաններն սահմանել, եկեղեցական Միաբանից անդամակցութեան ընդունելութիւնը որոշել, ձեռնադրութեանց առթիւ ընծայացուաց արժանաւորութիւնը քուէարկել, եկեղեցական Միաբանից ամբաստանութիւնը դատել, անոնց արտաքսումը արտասանել, և 'ի դէպս մահուան Պատրիարքի՝ նորա սեփական և Պատրիարքարանի գոյից վրայ եղած տնօրէնութիւնն լսել և վերջապէս Տնօրէն Ժողովէն համար առնուլ:

Յօդ. 42. — Ամեն տարեգլուխ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը Տնօրէն Ժողովոյ համարատուութեան Տեղեկագիրն և Ելմտացոյցն ընդունելով՝ ստուգելէ և վաւերացնելէ յետոյ, իր կողմէն համարատուութեան Տեղեկագիր կ'ուղղէ առ Ազգային Երեսփոխանական

Ընդհ. Ժողովը, մի առ մի նշանակելով 'ի նմին 34րդ յօդուածի տրամադրութեան համաձայն՝ տարւոյն մէջ կատարուած Վարչական, Տնտեսական, Ելմտական, Բարեկարգական տնօրէնութիւններն, ինչպէս և վերջացեալ տարւոյ հաշուեկշիռն և յաջորդին Ելմտացոյցը:

Գ Լ ՈՒ Խ Գ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱԼՔ

Ա. ԼՈՒՍԱՐԱՐԱՊԵՏ

Յօդ. 43. — ԼՈՒՍԱՐԱՐԱՊԵՏԸ կընտրուի Միաբանական Ընդհանուր Ժողովէն, ցկեանս պաշտօնավարելու պայմանաւ:

Լուսարարապետի պաշտօնն է,

Ա. Տնօրինական Ս. Տեղեաց, Ուխտատեղեաց և բոլոր եկեղեցեաց մէջ 'ի սահմանս Ս. Երուսաղէմի՝ Աստուածային պաշտամանց ըստ կանոնի Հայ. Եկեղեցւոյ կատարուելուն վերատեսչութիւնը, և

Բ. Յատուկ ցուցակադրութեամբ իրեն յանձնուած Ս. Աթոռոյ սեփական բոլոր եկեղեցական Սրբութեանց, անօթոց, զարդուց, զգեստուց, գրեանց և այլ գոյից անկորուստ և անեղծ պահպանութիւնը:

Յօդ. 44. — Լուսարարապետին հսկողութեան ենթարկեալ են՝

Ա. ի մասին կարգապահութեան և եկեղեցական պաշտաման՝ Միաբանութեան բոլոր եկեղեցական անդամներն, և 'ի մասնաւորի՝ Ժամօրհնող, Խոստովանահարք, Ժամասաց և Ժամարար Վարդապետք, Սարկաւագունք և Դպիրք, Մասագործ և Ժամակոչ, և

Բ. ի մասին աւանդապահութեան՝ բոլոր Լուսարարք և այլ սպասարկուք եկեղեցւոյ:

Յօդ. 45. — Ս. Աթոռոյ աւանդատան ինչպէս նաեւ զանազան Ուխտատեղեաց և Տաճարաց մէջ գտնուած բոլոր եկեղեցական անօթոյ, զարդուց, զգեստուց, դրեանց և այլ գոյից մանրապատում կրկին Մայր — Տումարներէն մին Աւանդատան և միւսն Տնօրէն ժողովոյ Խորհրդարանին մէջ պահուելով՝ Լուսարարապետն Միաբանական Ընդհանուր Ժողովով ընտրուելէն և սովորական արարողութեամբ Աւանդատան բանալին Ս. Գլխադէն իր ձեռօք առնելէն ետքը, ընտրուած մասնախումբին հետ (յօդ. 49) նոյն տումարներն, ինչպէս նաեւ իր նախորդի մասնաւոր Տումարն Աւանդատան վիճակին հետ բաղդատելով ինքը և Մասնախումբի անդամները անոնց մէջ կարճանագրեն իրենց դիտողութիւններն և կստորագրեն:

Յօդ. 46. — Իւրաքանչիւր Լուսարարապետ իր Ժամանակին համար մասնաւոր Ժապահինեալ Տումար մը կընդունի Տնօրէն Ժողովէն վաւերացմամբ Ս. Պատրիարքի և անոր մէջ կարճանագրէ մանրամասնաբար,

Ա. ինչ նոր անօթ, զգեստ, զարդ և այլն որ յանձնուի իրեն յատենի Տնօրէն Ժողովոյ, և՝

Բ. ինչ փոփոխութիւն որ հարկ կը տեսնուի և Տնօրէն Ժողովոյ որոշմամբ կը կատարուի Աւանդատան մէջ և դուրսը գտնուած անօթոյ, զգեստուց և այլոց վրայ (նորոգութիւն, ձեւի փոփոխութիւն և այլն), և ամեն մէկ արձանագրութեան ներքեւ ինքը կստորագրէ Տնօրէն Ժողովոյ Դիւանին հետ:

Յօդ. 47. — Լուսարարապետը իրրեւ հսկող եւ պատասխանատու եկեղեցական եւ վանական կարգապահութեան, ստիպողական պարագայից մէջ, կրնայ անմիջական տնօրէնութիւն մ'ընել կարգապահութեան հակառակ վարուողներուն նկատմամբ պայմանաւ որ իսկոյն տեղեկագրէ Տնօրէն Ժողովոյն:

Յօդ. 48. — Լուսարարապետը ամբաստանութեան կեն-

թարկուի հետեւեալ պարագայից մէջ.

Ա. երբ Տարեկան Քննիչ մասնախումբը իր քննութեանց պահուն երեւան հանէ այնպիսի կէտեր, որոնք իր հաւատարմութիւնը խնդրոյ նիւթ ընեն, ամբաստանագիր կուղղէ առ Ս. Պատրիարքն իրրեւ նախագահ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ.

Բ. ներկայ Միաբանից մէկ երրորդի ստորագրութեամբ կ'ամբաստանուի՝ ի մասին եկեղեցական պաշտամանց, արարողութեանց եւ ծիսից ինչ որ Տօնացոյցի և Ս. Աթոռոյ Հնամենի աւանդութեանց եւ սովորութեանց դէմ՝ նոր կարգեր ու կանոններ սահմանել յաւակնի, և

Գ. իր բարոյական կեանքը գայթակղութիւններ յարուցանէ Միաբանութեան մէջ եւ կարգապահութեան խանգարման տեղի տայ:

Այս երեք որոշ կէտերու վրայ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովը եղած ամբաստանութիւնները լսելէ վերջը, իրմէ կարգեալ դատական Յանձնաժողովոյ մը կը յանձնէ քննութիւնը և նորա տեղեկագիրը լսելէ յետոյ կարտասանէ վճիռը, որ կըլլայ կամ արդարացում եւ կամ պաշտօնանկութիւն Լուսարարապետութենէ:

Ամբաստանողը չ'են կրնար Գատական Յանձնաժողովոյ անդամ ընտրուիլ:

Յօդ. 49. — Երբ Լուսարարապետը վախճանի, ութ օր վերջը տեղի կունենայ նորին ընտրութիւնը, և Միաբանական Ընդհանուր Ժողովէն կարգեալ չորս անձէ բաղկացած Մասնախումբի մը հետ մտնելով Ս. Եկեղեցոյ մեծ Աւանդատունը՝ Տումարաց համեմատ յանձնումը կը կատարուի (յօդ. 43): Իսկ եթէ զանազան պատճառներով ընտրութիւնը երկարաձգի, նոյն Մասնախումբը պէտք եղած զգեստները, զարդերը և այլն դուրս հանելէ յետոյ՝ Աւանդատան դուռը կը կնքէ և

բանալիները կը յանձնէ Ս. Պատրիարքին, և Տնօրէն ժողովը կը կարգէ փոխ-Լուսարարապետ մը՝ որ առ-
ժամապէս կը պաշտօնավարէ ցընտրութիւն նորին:

Բ. ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ ՅԵՐՈՒՍԱՆԷՄ

Յօդ. 50. — Ս. Պատրիարքը կընտրէ իր Փոխանորդը Միաբանութեան առաջաւոր անդամոց մէջէն:

Փոխանորդի պաշտօնն է, ըստ հրամանի և հրահան-
գի Ս. Պատրիարքի յարաբերական գործերը տնօրինել,
և ի բացակայութեան Ս. Պատրիարքի՝ նախագահել
ժողովոց և ստորագրել պաշտօնագրերը:

Գ. ԵԼԵԻՄՏԻՑ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 51. — Ելեմտից Տեսուչը կընտրուի Տնօրէն ժո-
ղովէն և համարատու է նմա և պաշտօնն է՝ Ս. Աթո-
ռոյ կանոնաւոր տնտեսութեան և համարակալութեան
վերատեսչութիւնը:

Յօդ. 52. — Ելեմտից Տեսչի հսկողութեան ենթարկեալ
են Ս. Աթոռոյ Գանձապետն եւ Համարակալն, որք
նոյնպէս կընտրուին Տնօրէն ժողովէն, և ի մասին հա-
շուական գործողութեանց բոլոր պաշտօնակալք Մի-
աբանութեան:

Յօդ. 53. — Ս. Աթոռոյ ելեմուտքը ամեն տարի Տնօ-
րէն ժողովոյ առաջարկութեամբ՝ Միաբանական Ընդ-
հանուր ժողովով կը սահմանուի կանխաւ, և ըստ նոյն
Ելմտացոյցի կը տնօրինուին ելմտական տնտեսութեան
զանազան ճիւղերու պաշտօնակալաց ձեռք, որոց ա-
մենուն գործառնութեանց կանոնաւորութեան կը հսկէ
Ելմտից Տեսուչը. հակառակ պարագային իւր գրաւոր
դիտողութիւններն կը ներկայացնէ Տնօրէն ժողովոյն,
որ պարտաւոր է նկատողութեան առնել զանոնք նորա
խորհրդակցութեամբ, և ամիսը անգամ մը Ս. Աթոռոյ
ելմտական վիճակը կը ներկայացնէ Տնօրէն ժողովոյ:

Յօդ. 54. — Ելեմտից Տեսուչը Ելմտացոյցով նախա-
սահմանեալ փոխարէն հասութից և ծախուց գանձումը
և վճարումը կը հրամայէ Գանձապետին, իսկ Ելմտա-
ցոյցէ դուրս արտասովոր հասութից գանձումը և ծա-
խուց վճարումը կը լինի Տնօրէն ժողովոյ մասնաւոր և
պատճառաբանեալ որոշմամբ եւ Ս. Պատրիարքի պաշ-
տօնագրով:

Յօդ. 55. — Ս. Աթոռոյ փոխառական գործողութիւնք
Ելեմտից Տեսչի ձեռամբ կը կատարուին ըստ որոշման
և գրաւոր արտօնութեան Տնօրէն ժողովոյ, իսկ Ելմտա-
ցոյցով նախատեսեալ բացէն դուրս ըլլալիք փոխա-
ռութեանց պէտք և պայմանները Տնօրէն ժողովոյ առա-
ջարկութեամբ Միաբանական Ընդհանուր ժողովով կը
վճուին և կը սահմանուին:

Յօդ. 56. — Գանձուց պահպանութիւնք և մասնաւոր
հաշուակալութիւնք յանձնուած է Գանձապետին, որ
առանց գրաւոր հրամանի Ելեմտից Տեսչին ոչինչ կը
վճարէ և համարատու է նմա:

Յօդ. 57. — Ս. Աթոռոյ ելմտական գործողութիւնք
կրկնատումարի օրինօք կարճանագրուին Համարակալի
ձեռք, որ ընդ հսկողութեամբ Ելեմտից Տեսչին եւ
նորա գրաւոր հրամանին համաձայն գանձումներն
ու վճարումները կարճանագրէ, հաշիւ կը տեսնէ բո-
լոր պաշտօնակալաց հետ և համարատու է նմա:

Յօդ. 58. — Տնօրէն ժողովոյ մէջ լինելիք ամեն ելմ-
տական տնօրէնութիւնք և հաշուական գործառնու-
թիւնք Ելեմտից Տեսչին ներկայութեամբ կը լինին:

Դ. ԴԱՐՊԱՍԸՆԿԱԼ

Յօդ. 59. — Դարպասընկալն Դրամընկալ և Տումարա-
կալ Վարդապետներով իբր Դարպասական Յանձնա-
խումբ՝ մէկ տարուան համար Տնօրէն ժողովէն կընտ-

րուին և ամենն ալ անմիջապէս վերընտրելի են :
Ի հարկին Դարպասական Յանձնախումբին օգնականներ կը նշանակուին Ս. Պատրիարքին հրամանաւ :

Յօդ. 60. — Դարպասընկալին պաշտօնն է՝ հսկել ուխտաւորաց պատշաճապէս հիւրընկալուելուն, ընդունիլ նոցա դարպասական նուէրներն, բռնել անոնց կանոնաւոր հաշիւը և գոյացեալ արդիւնքն գիտութեամբ Ս. Պատրիարքին՝ Դրամընկալի ձեռամբ յանձնել եւ եւմոյց Տեսչին :

Յօդ. 61. — Դարպասընկալին հսկողութեան ենթարկեալ են՝ Դրամընկալ, Տումարակալ և Հիւրընկալ Վարդապետք, Սենեկապանն, Շորապահը և Պղնձապահը :

Ե. ԴՊՐՈՑԱՅ ՏԵՍՈՒՉ

Յօդ. 62. — Դպրոցաց Տեսուչը կընտրուի Տնօրէն Ժողովէն և իւր պաշտօնն է՝ Ժառանգաւորաց Վարժարանի, Երուսաղէմի Երկսեռ Նախակրթարանաց, Բեթղէհէմի և Յոպպէի Վարժոցաց Վերատեսչութիւնը :

Յօդ. 63. — Տեսչի հսկողութեան ենթարկեալ են՝ Ժառանգաւորաց Վարժարանի և Նախակրթարանաց ու Վարժոցներու Ուսուցիչները և բոլոր ծառայողները :

Յօդ. 64. — Դպրոցաց Տեսուչը Տնօրէն Ժողովէն ընտրուած երեք անձէ բաղկացեալ կրթական Մասնախումբի մը հետ և ըստ որոշման Տնօրէն Ժողովոյ՝ կը տնօրինէ Ժառանգաւորաց Վարժարանի՝ Երկսեռ Նախակրթարանաց և Թեմական Վարժոցաց վերաբերեալ գործերը և խնդիրները : Ներքին կրթական խնդրոց կարգադրութեան պարագային Ուսուցչական Մարմինն ալ խորհրդակցութեան կը հրաւիրուի :

Յօդ. 65. — Յիշեալ կրթական Մասնախումբը պաշտօն ունի նաեւ հսկելու Տպարանի և Գրադարանաց վերաբերեալ գործերուն վրայ :

Յօդ. 65. — Ժառանգաւորաց վարժարանը կը կառավարուի հետեւեալ հիմնական ծրագրոյն համեմատ,

Աշակետք արդէն նախակրթեալը կընդունուին ընտրութեամբ իբր Ժառանգաւորք Եկեղեցւոյ 16 էն մինչև 18 տարեկան՝ մի կողմէն կուսանին

1. Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ վարդապետութիւն,
2. Եկեղեցական իրաւարանութիւն.
3. Ընդհանուր Կրօնագիտութիւն.
4. Լեզուագիտութիւն - Հայերէն, Տաճկերէն և Գաղղիերէն.

5. Քանակագիտութիւն - Թուարանութիւն կատարեալ. Գրահաշիւ, Տարերք երկրաչափութեան եւ Տօմարակալութիւն.

6. Պատմութիւն - Սրբազան, Եկեղեցական, Ազգային և ընդհանուր հանդերձ Օսմանեան պատմութեամբ.

7. Երգեցողութիւն - Հայ Զայնադրութեամբ.

8. Աշխարհագրութիւն - ընդհանուր և Օսմանեան.

9. Տիեզերագրութիւն.

10. Գեղագրութիւն, գծագրութիւն և նկարչութիւն.

11. Տարերք Բնական Պատմութեան և գիտութեանց.

Եւ միւս կողմէն կը վարժուին եկեղեցական պաշտամանց կանոնաւորապէս Դպրութիւն ընկերով Եկեղեցւոյ մէջ, եւ յարմարութիւն ունեցողները յընթացս դաստիարակութեան կրնան ուրար ստանալ և յետ աւարտման Դպրոցական չըջանին փափաքով արժանաւոր հետզհետէ կը բարձրանան եկեղեցական աստիճանաց մէջ, իսկ մնացեալներն իրենց կարողութեան համեմատ զանազան գործերու մէջ կը գործածուին ըստ կանոնագրի Միաբանութեան :

Զ. ԴԻԻԱՆԱՊԵՏ

Յօդ. 66. — Դիւանապետը Տնօրէն Ժողովէն կընտրուի և պաշտօնն է՝ ճշտութեամբ պատրաստել Ժողո-

վոյ ատենագրութիւնները՝ առաջնորդութեամբ նորա Դիւանին և եղած որոշմանց համեմատ պաշտօնական թղթակցութիւններն և Դիւանական արձանագրութիւններն ընել :

Յօդ. 67. — Դիւանատան ամեն կարեւոր գրեր և արձանագրութիւններ կը պահպանուին կանոնաւորապէս ցուցակագրեալ՝ ընդ հսկողութեամբ և պատասխանատուութեամբ Դիւանապետին : Բաց 'ի Տնօրէն ժողովոյ Ատենապետէն և Ատենագրպէն ուրիշ ոք չէ կարող Դիւանատուն մտնել, գրեր կամ տուժարներ պրպտել, և Դիւանատունէն որ և է գիր կամ տուժար պէտք չէ դուրս ելնէ նոյն իսկ Դիւանապետի ձեռամբ :

Յօդ. 68. — Դիւանապետի պաշտօնին կը վերաբերի՝ Տնօրէն ժողովոյ որոշմամբ և Ս. Պատրիարքի հրամանաւ ունենալ և պահել լիակատար և ճշգրիտ Մայր — Տումարներ ա. Ս. Աթոռոյ ամեն տեսակ և ամեն տեղ ունեցած կալուածոց և գետիններուն. ք. Հաստատուն կտակաց և ք. Վախճանեալ Միաբանից թողած կայից և գոյից :

Յօդ. 69. — Դիւանատան պաշտօնեայք իրենց օրինաւոր պաշտօնավարութեան մասին պատասխանատու են Դիւանապետին :

Է. ԹԱՐԴՄԱՆ

Յօդ. 70. — Թարգմանը Տնօրէն ժողովէն ընտրուելով իր պաշտօնը կը վարէ ընդ իշխանութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ընդ հսկողութեամբ Փոխանորդին՝ համաձայն հրահանգաց Տնօրէն ժողովոյ :

Յօդ. 71. — Թարգմանը գործադիր է յարաբերութեանց ընդ Տեղական Կառավարութեան, ընդ օտարազգի վանօրայս եւ պաշտօնեայս, եւ հսկող է բարեկարգութեան քրճազգեաց Միաբանից, Ուխտաւորաց և Երուսաղէմի Հայ ժողովրդոց և միանգամայն կ'ան-

դամակցի Կառավարութեան Եպարէի ժողովոյն՝ 'ի Դիւանայ Ս. Պատրիարքի :

Յօդ. 72. — Տնօրէն ժողովոյ մէջ ընդ Տեղական Կառավարութեան և ընդ օտարազգի վանօրայս և պաշտօնեայս ըլլալիք ամեն յարաբերական Տնօրէնութիւնք թարգմանի ներկայութեամբ տեղի կուենան, եւ թարգմանի ձեռամբ ըլլալիք ելմտացոյցով նախատեսեալ ամեն յարաբերական ծախք ըստ հրահանգի Տնօրէն ժողովոյ կը կատարուին :

Ը. ԿԱԼՈՒԹԱԾԱԿԱՆ ՄԱՆԽԱՆՈՒՄԸ

Յօդ. 73. — Կալուածական Մանախումբը կը բաղկանայ չորս անդամներէ, որոց մին է օրուան Ելեւմտից Տեսուչը և միւսները կընտրուին Տնօրէն ժողովէն, և ամենքը համարատու են նմա :

Կալուածական Մանախումբի պաշտօնն է Ս. Երուսաղէմի մէջ գտնուած կալուածոց անպատշաճութիւնը և Ս. Երուսաղէմէն դուրս գտնուածներուն տնտեսութեան վերաբերւթիւնը :

Յօդ. 74. — Կալուածական Մանախումբը վարձու կուտայ Ս. Երուսաղէմի մէջ գտնուած կալուածները, իւրաքանչիւր վարձակալի հետ Տնօրէն ժողովոյ որոշման համաձայն եւ ըստ քաղաքական օրինաց պայմանագիր կնքելով և կը հսկէ հաստատեալ պայմաններու գործադրութեան, մասնաւոր նորոգութեանց և վարձքերու հաւաքման, որ կը կատարուի յատուկ պաշտօնեայի մը ձեռամբ. իսկ դուրսերը նոյն գործերը կը կատարէ Տեսչաց և Գործակալաց միջոցաւ :

Յօդ. 75. — Ամեն նոր շինութեանց և կարեւոր նորոգութեանց համար Կալուածական Մանախումբը ըստ հրահանգի Տնօրէն ժողովոյ կանխաւ յատակագծերը և նախահաշիւները պատրաստել կուտայ արժանահա-

ւատ և մասնագէտ ճարտարապետներու՝ միշտ նուազորդի դրութեամբ, եւ կը ներկայացնէ Տնօրէն ժողովոյ, որ կորոչէ և կարածնէ գործադրութիւնը:

Յօդ. 76. — Կալուածական Մասնախումբը կալուածոց վարձքերէն բնաւ ստակ չ'պահէր իր քով, ընդունածը առ օրին կը յանձնէ Ելեւմտից Տեսչի հրամանաւ Գանձապետին:

Յօդ. 77. — Կալուածական Մասնախումբը կունենայ յատուկ Տումար մը, որուն մէջ կարձանագրէ վարձատուութեանց, նորոգութեանց, շինութեանց և այլն մասին եղած տնօրէնութիւններն եւ ի գործ դրուած միջոցներն:

Թ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Յօդ. 78. — Ս. Աթոռոյ Թանգարանը՝ ձեռագիր եւ տպեալ մատեաններով, հնագիտական նիւթերով եւ բնական պատմութեան, գիտութեան եւ գիշարուեստից վերաբերեալ առարկաներով օժտեալ՝ հանդերձ իւր ընթերցարանով՝ Տնօրէն ժողովն ընտրուած Թանգարանապետի մը տնօրէնութեան ներքեւ կը տնտեսուի Ազգին եւ Միաբանական Ուխտին օգտակար ըլլալու եղանակաւ, և Տնօրէն ժողովը կը հսկէ անոնց ըստ օրինի պահպանման և զարգացման:

Յօդ. 79. — Ամեն տեսակ գրեանց՝ ձեռագիր թէ տպագիր, ըստ օրակին և ըստ քանակին մանրամասն արձանագրութեան տուումներ պիտի լինին և նոր ստացուածներն ըստ կարգին արձանագրուին: Մատենադարանէն կամ Թանգարանէն ձեռագիր և հնութիւն դուրս չեն ելներ կամ հեռու տեղեր չեն զըրկուիր. փափագողը կրնան առ տեղեաւն հետազօտել:

Ժ. ՏՊԱՐԱՆ

Յօդ. 80. — Ս. Աթոռոյ Տպարանը՝ հանդերձ գրավա-

ձառութեան սենեկով, Տպարանապետի հսկողութեան յանձնուելով, Տնօրէն ժողովը կը հսկէ երկուքին ալ կանոնաւորապէս, և Ազգին և Միաբանական Ուխտին բարոյապէս և նիւթապէս օգտակար ըլլալու կերպով տնտեսուելուն:

Յօդ. 81. — Սոյն սկզբամբ Տպարանապետը Տնօրէն ժողովոյ որոշմամբ և Ս. Պատրիարքի հրահանգով կը աւագրէ միայն այն գրքերը՝ որ կրօնից և Բարոյականի դէմ ոչինչ չեն պարունակեր, և որ՝ (եթէ դուրսէն ծախքերը վճարելով ապստղանաւ չեն) դիւրամատչելի գնով կրնան չափաւոր ժամանակի մէջ ծախուիլ շահաւոր եղանակաւ:

ԺԱ. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

Յօդ. 82. — Տնտեսական Մասնախումբը կը բաղկանայ չորս անդամներէ, որոց մին է օրուան Ելեւմտից Տեսուչը, երկրորդը՝ Մատակարարը և միւս երկուքը կընտրուին Տնօրէն ժողովն ու ամենքը պատասխանատու են նմա:

Յօդ. 83. — Տնտեսական Մասնախումբի պաշտօնն է՝

Ա. Միաբանութեան, Յոպպէի, Բեթղէհէմի Վանուց և Ս. Յարութեան Տեսչութեանց տարեկան մեծաքանակ գնումները կատարել (ցորեն, իւղ, պանիր, վառելիք և այլն պարէնք), ինչպէս նաեւ Եկեղեցեաց, Մոմատան, Հանդերձատան, Դպրոցաց, Տպարանի և Դեղարանի պիտոյքները (ձէթ, մեղրամոմ, չորեղէն, դեղ, թուղթ, կաշի և այլն) ժամանակին և պէտք եղած չափով առնել և ամբարել միշտ նուազորդի դրութեամբ, միանգամայն հսկել որ իւրաքանչիւր պաշտօնեայ իւր պաշտօնը հաւատարմաբար և ըստ օրինի կատարէ:

Բ. Խոհանոցի, Սեղանատան, Մառանի, Փուռի,

Յորենատան, Մոմատան, Հանդերձատան և Դեղա-
րանի մաքրութեան և բարեկարգութեան հոգ տանիլ:

Գ. Ս. Աթոռոյ բոլոր Միաբան (Եկեղեցական եւ
Քրճաղգեաց) հիւանդ և ծեր անդամոց անխտիր
խնամք և դարման տանել:

Յօդ. 84. — Մատակարարը ինչպէս նաեւ բոլոր միւս
Տեսուչները և պաշտօնեայք առանց Տնտեսական Մաս-
նախումբի գիտութեան չեն կարող ոչ մի կարեւոր
գնում ընել: Իր անմիջական հսկողութեան ենթար-
կեալ են Սոհարարները, Սեղանապետները, Հացա-
դործները և Սրճեփը:

Յօդ. 85. — Տնօրէն ժողովը 'ի պահանջել հարկին
կրնայ Տնտեսական Մասնախումբի պաշտօնը յանձնել
կալուածական Մասնախումբին:

ԺԲ. ՀԱՆԴԵՐՁԱՊԵՏ

Յօդ. 86. — Հանդերձապետը կրնորուի Տնօրէն ժո-
ղովէն, և իւր պաշտօնն է՝ ընդ հսկողութեամբ Տնտե-
սական Մասնախումբի՝ Միաբանութեան տարեկան
հազուստը ըստ որոշեալ տարազու եւ քանակութեան
պատրաստել և Հանդերձարանի վերաբերեալ ամեն
նիւթերը խնամքով և հոգատարութեամբ պահպանել:

Հանդերձապետը առանց Տնտեսական Մասնախումբ-
ի որոշման և հաւանութեան չէ կարող ո և է գնում
ընել:

ԺԳ. ՄՈՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՄՈՄԱՎԱՃԱՌ

Յօդ. 87. — Մոմագործութիւնն եւ Մոմավաճառու-
թիւնն Տնօրէն ժողովոյ կողմէ մասնաւոր պաշտօնա-
կալաց կը յանձնուին եւ Տնտեսական Մասնախումբի
հսկողութեան ենթարկեալ են:

Մոմագործ եւ Մոմավաճառ պարբերաբար հաշիւ կը
ներկայացնեն Ելւմտից Տեսչին:

ԺԴ. ԲԺԻՇԿ ԵՒ ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Յօդ. 88. — Հիւանդ Միաբանից եւ Տեղացի աղքատ
ազգայնոց այցելութեան հոգն ու խնամքը Տնօրէն
ժողովոյ կողմէն Բժշկին և Դեղարանի տնտեսութիւնը՝
Դեղագործին կը յանձնուի ընդ հսկողութեամբ Տըն-
տեսական Մասնախումբին, որ անոնց ձեռիւ և կանո-
նաւորապէս կատարուելուն կը հսկէ:

Բժիշկ և դեղագործ կը վարուին Տնօրէն ժողովէն
տրուած մասնաւոր հրահանգաց համաձայն:

ԺԵ. ՊԱՏՐԻԱՐԷԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Յօդ. 89. — Պատրիարքական Փոխանորդն Ս. Աթոռոյ
ներկայացուցիչն է 'ի Կ. Պոլիս, միջնորդ յարաբերու-
թեանց ընդ Երկուս Աթոռս Պատրիարքականս, Տե-
սուչ կալուածոց եւ Գործադիր Պատրիարքական եւ
Վարչական յանձնարարեալ Աթոռապատկան ամեն
գործոց:

Յօդ. 90. — Պատրիարքական Փոխանորդն Ս. Պատրի-
արքի առաջարկութեամբ կրնորուի Տնօրէն ժողովէն,
որմէ կընդունի իւր հրահանգներն եւ պատասխանա-
տու է նմա:

ԺԶ. ՏԵՍՈՒՉՔ

Յօդ. 91. — Տեսուչները Ս. Աթոռոյ ներկայացուցիչ-
ներն են իրենց պաշտօնավարութեան յատկացեալ
տեղեաց մէջ, եւ կը վարուին մասնաւոր հրահանգաց
համեմատ, զոր Տնօրէն ժողովը կուտայ պաշտօնի
կոչած Ժամանակ, ըստ հաստատութեան Ս. Պատրի-
արքի:

Յօդ. 92. — Տեսուչներն, ինչպէս նաեւ Փոխանորդն

'ի Կ. Պոլիս իրենց Տեսչութեան ենթարկեալ Միաբանից և Պաշտօնակալաց (Ժամարար, Սարկաւագ, Դպիր, Թարգման, Պահակ, Ճապի և այլն) պաշտօնավարութեան հսկող և պատասխանատու են առ Տնօրէն Ժողովն:

ԺԵ. ԴՈՐԾԱԿԱԼՔ ԵՒ ԴԱՆՁԱՊԵՏՔ

Յօդ. 93. — Այն տեղերը, ուր կարելի չէ Միաբանութեան յատուկ եկեղեցական Տեսուչներ դնել, պատուաւոր և վստահելի Ազգայիններէ բաղկացեալ Գործակալ Մասնաժողովներ կը կարգուին որոշմամբ Տնօրէն Ժողովոյ, և Ս. Պատրիարքի հաստատութեան Կոնդակաւ, նոյն վիճակին մէջ եղած Ս. Աթոռոյ կալուածոց Տեսչութիւնն ընելու և իրենց յանձնարարեալ ուրիշ Աթոռապատկան գործերը կատարելու համար:

Յօդ. 94. — Գանձապետը նոյնպէս կընտրուին Տնօրէն Ժողովէն և կը հաստատուին Ս. Պատրիարքի Կոնդակաւ, և պաշտօն ունին իրենց գտնուած տեղոյն և վիճակին եկեղեցեաց մէջ, յանուն Ս. Երուսաղէմի չրջագայած գանձանակներու արդիւնքն հասցնել 'ի Ս. Աթոռն, իրենց տրուած հրահանգաց համեմատ:

ԺԶ. ԱՅՅԵԼՈՒՔ ԵՒ ՆՈՒԻՐԱԿՔ

Յօդ. 95. — Այցելուք և Նուիրակք մասնաւոր Պաշտօնակալք են որք կը զրկուին Ս. Աթոռոյ կողմէ առժամայն պաշտօնէն պէտք եղած տեղուանք, և կը վարուին ըստ հրահանգաց, զոր կընդունին Տնօրէն Ժողովէն պաշտօնի կոչուած ժամանակ:

Հրահանգներն եւ իրենց յանձնուած ծառայութեան մատենները Ս. Պատրիարքի վաւերացումը կը կրեն:

Գ Լ ՈՒ Խ Դ.

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԸՆԹԱՅՔ

Յօդ. 96. — ԱՄԵՆ պաշտօնական նամակ և խնդրագիր Ս. Պատրիարքին կուղւորին, որ Դիւանատուն կը յանձնէ յարձանագրութիւն և ապա կը յղէ պատկանեալ Ժողովին 'ի տնօրէնութիւն. իսկ այն գրերը որք նախաքննութեան կը կարօտին, Ժողովին յղելէ առաջ կը յանձնէ պատկանեալ Դիւանատան Մարմնոյն կամ Պաշտօնէին միջոցաւ, 'ի նախաքննութիւն և 'ի տեղեկագրութիւն:

Յօդ. 97. — Թէ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ եւ թէ Տնօրէն Ժողովոյ որոշումները պարունակող գրութիւնք կստորագրուին Ս. Պատրիարքէն, միայն թէ Ընդհանուր Ժողովոյ պաշտօնագիրք պիտի կրեն նաեւ Դիւանի ստորագրութիւնն:

Յօդ. 98. — Ընդհանուր և Տնօրէն Ժողովոյ որոշումներն կը գործադրուին Ս. Պատրիարքի կողմէն համաձայն նոցա արձանագրութեանց և որոշմագրոց: Եթէ Ս. Պատրիարքը Տնօրէն Ժողովոյ որոշման Գաբակարձի գտնուի, երկրորդ անգամ հրաւեր կը կարդայ Ժողովոյն միանգամ եւս խորհրդածել նոյն խնդրոյն վրայ և եթէ դարձեալ համաձայնութիւն չեղանայ, խնդիրը կը յանձնէ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյն, և եթէ սորա որոշումն ալ չընդունի եւ չը գործադրէ, այն ատեն խնդիրն կը տեղեկագրուի առ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովն, որուն որոշումն պարտաւոր է ընդունիլ և գործադրել:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե .

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 99. — ՍՈՅՆ Կանոնադիրը վերաքննելի է Ազգային Երեսփոխանական Ժողովով վաւերացման օրէն հաշուելով տասը տարի ետքը, և վերաքննութիւնը Միաբանական Ընդհանուր Ժողովով կը կատարուի եւ 'ի ձեռն Կեդրոնական Վարչութեան՝ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ կը մատուցուի 'ի վաւերացումն :

Յօդ. 100. — Մինչեւ վերաքննեալ կէտերուն Ազգային Երեսփոխանական Ժողովի կողմէ վաւերացումը, հին տրամադրութիւնք անփոփոխ 'ի գործադրութեան կը պահուին :

309/

3002